

Finanțat de
Uniunea Europeană

DICTIONAR DE TERMENI ÎN DOMENIUL DIALOGULUI SOCIAL

Proiect PROASIG

Promovarea dialogului pentru ocupare și formare în asigurări

Cod SMIS 305698

- ✓ ACORD COLECTIV = Acord scris care nu are statut de contract colectiv, dar stabilește drepturi suplimentare, proceduri de colaborare sau beneficii, de regulă la nivel de instituție.
- ✓ ACORD SECTORIAL = Acord colectiv negociat și aplicabil la nivelul unui sector economic, vizând condiții specifice de muncă și salarizare.
- ✓ ANTRENARE A PARTENERILOR SOCIALI = Implicarea efectivă și continuă a sindicatelor, patronatelor și autorităților publice în formularea și implementarea politicilor sociale și economice.
- ✓ ARBITRAJ = Formă alternativă de soluționare a unui conflict colectiv prin decizia unui arbitru, acceptată de ambele părți.
- ✓ AVIZ CONFORM = Opinia exprimată de un partener social/instituție care are caracter obligatoriu în procesul decizional, spre deosebire de avizul consultativ.
- ✓ AVIZ CONSULTATIV = Opinia formulată de un partener social sau instituție în cadrul procesului de consultare, fără caracter obligatoriu, dar influent în luarea deciziilor.

- ✔ BUNE PRACTICI = Exemple pozitive de acțiuni, politici sau acorduri de dialog social care pot fi replicate în alte contexte pentru a îmbunătăți colaborarea partenerilor sociali.
- ✔ CARTEL SINDICAL = Coaliție formată din mai multe federații sau confederații sindicale, creată pentru a avea o forță de negociere mai mare la nivel național sau sectorial.
- ✔ CHARTĂ SOCIALĂ EUROPEANĂ = Document al Consiliului Europei care stabilește drepturi sociale și economice fundamentale, inclusiv libertatea de asociere și dreptul la negociere colectivă.
- ✔ CLAUZĂ DE CONFIDENȚIALITATE = Prevedere contractuală prin care angajații se obligă să nu divulge informații sensibile sau strategice ale angajatorului.
- ✔ CLAUZĂ DE NEDISCRIMINARE = Dispoziție inclusă într-un contract sau acord colectiv care interzice discriminarea angajaților pe criterii de sex, vârstă, religie, orientare sexuală etc.
- ✔ COMISIE PARITARĂ = Structură formată din reprezentanți ai angajatorului și ai angajaților (în număr egal), care gestionează conflicte sau aplică prevederi ale CCM-ului.

- ✔️ COMITET SECTORIAL = Structură de dialog social organizată la nivelul unui sector economic, care contribuie la elaborarea standardelor ocupaționale, formării profesionale și calificărilor.
- ✔️ CONFLICT COLECTIV DE MUNCĂ = Dispută apărută între salariați și angajator privind încheierea, modificarea sau aplicarea contractului colectiv. Poate conduce la grevă dacă nu este soluționată.
- ✔️ CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL (CES) = Organism tripartit consultativ, independent, care emite avize pe proiectele legislative cu impact social și economic, reunind patronate, sindicate și reprezentanți ai societății civile.
- ✔️ CONSULTARE PUBLICĂ = Procesul prin care autoritățile implică partenerii sociali și alte entități interesate în formularea politicilor, legilor și reglementărilor.
- ✔️ CONTRACT COLECTIV DE MUNCĂ (CCM) = Acord scris între angajatori și reprezentanții salariaților (de regulă, sindicate), care reglementează drepturile și obligațiile părților în relațiile de muncă.
- ✔️ CONTRACT INDIVIDUAL DE MUNCĂ (CIM) = Acord scris între angajator și angajat, care stabilește drepturile și obligațiile părților într-un raport de muncă.

- ✔ DIALOG BIPARTIT = Formă de dialog între doar două părți: angajatori și reprezentanți ai salariaților (de regulă, sindicate), fără implicarea statului.
- ✔ DIALOG SOCIAL = Proces de comunicare, consultare și negociere între partenerii sociali (angajatori, sindicate și autorități publice) cu scopul de a ajunge la un acord privind aspecte economice și sociale.
- ✔ DIALOG SOCIAL TRANSNAȚIONAL = Formă de cooperare între partenerii sociali din diferite state membre UE, pe teme precum mobilitatea muncii, munca transfrontalieră, standardele minime comune.
- ✔ DIALOG TRIPARTIT = Formă de dialog social în care sunt implicate trei părți: sindicate, patronate și autorități guvernamentale. Se utilizează frecvent pentru politici publice în domeniul muncii.
- ✔ DREPT DE REPRESENTARE = Dreptul legal al angajaților de a fi reprezentați în relațiile cu angajatorul prin sindicate sau reprezentanți aleși.
- ✔ DREPTUL LA INFORMARE ȘI CONSULTARE = Dreptul legal al angajaților, prin reprezentanții lor, de a fi informați și consultați de către angajator în probleme care îi afectează.

- ✔ ECONOMIE SOCIALĂ = Sector economic format din entități (cooperative, asociații, fundații etc.) care urmăresc scopuri sociale și implică activ partenerii sociali în guvernanță.
- ✔ ECHILIBRU MUNCĂ-VIAȚĂ PERSONALĂ = Concept care vizează armonizarea responsabilităților profesionale cu cele personale prin politici de muncă flexibile.
- ✔ GREVĂ DE AVERTISMENT = Formă legală de protest, de scurtă durată (maxim 2 ore), organizată pentru a atrage atenția asupra unor nemulțumiri, înainte de greva propriu-zisă.
- ✔ GREVĂ GENERALĂ = Greva la scară largă, declanșată la nivel național sau sectorial, de regulă pentru revendicări ce afectează un număr mare de salariați.
- ✔ LIBERTATE SINDICALĂ = Dreptul angajaților de a adera la un sindicat sau de a fonda unul, fără intervenția angajatorului.
- ✔ MEDIERE = Mecanism de soluționare a conflictelor colective de muncă prin intervenția unui terț neutru (mediator), înainte de declanșarea unei greve.

- ✔ **NEGOCIERE COLECTIVĂ** = Procesul prin care partenerii sociali discută și stabilesc condițiile de muncă, salarizare, beneficii, securitate și sănătate în muncă.
- ✔ **NEGOCIERE LA NIVEL DE UNITATE** = Procesul de negociere colectivă derulat direct la nivelul unei companii sau instituții.
- ✔ **PARTENERI SOCIALI** = Entități implicate în dialogul social: organizațiile reprezentative ale angajatorilor, sindicatele și instituțiile statului (ex: Ministerul Muncii).
- ✔ **PATRONAT** = Organizație profesională care reprezintă interesele angajatorilor în cadrul dialogului social, în negocieri colective și în relația cu instituțiile statului.
- ✔ **PLAN SOCIAL** = Set de măsuri negociate între angajator și sindicat în cazul unor restructurări, reduceri de personal sau închideri de unități, pentru a atenua efectele sociale.
- ✔ **PRACTICI ILO** (Organizația Internațională a Muncii) = Seturi de reguli, convenții și recomandări recunoscute internațional privind drepturile muncii și dialogul social.

- ✔ REPREZENTANȚI AI SALARIAȚILOR = Persoane alese de angajați pentru a le reprezenta interesele în lipsa unui sindicat, în vederea dialogului cu angajatorul.
- ✔ REZOLUȚIE CONSENSUALĂ = Soluționarea unui conflict sau a unei divergențe printr-un acord mutual acceptat, fără apel la măsuri extreme (ex: grevă, litigiu).
- ✔ SINDICAT DE RAMURĂ = Organizație sindicală ce reunește angajați dintr-un anumit sector economic, având ca scop negocierea și apărarea intereselor comune.
- ✔ STRIKE ACTION (ACȚIUNE DE GREVĂ) = Orice formă de protest colectiv organizat de lucrători pentru a-și susține revendicările, inclusiv greve parțiale, generale sau de solidaritate.
- ✔ TRANSPARENȚĂ ÎN DIALOGUL SOCIAL = Principiu care presupune accesul egal și complet la informații relevante pentru toți partenerii sociali în cadrul procesului de dialog.
- ✔ UNITATE DE NEGOCIERE = Grup de lucrători organizați într-o structură sindicală sau reprezentativă, cu drept de a participa la negocierea colectivă cu angajatorul.